

КАФЕДРА ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

Дисципліна:

«МУЗИЧНА КРИТИКА ЯК ГАЛУЗЬ ПРИКЛАДНОГО МУЗИКОЗНАВСТВА»

I курс, 1, 2 семестри

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Освітньо-наукова програма:

«Музичне мистецтво» (Музикознавство)

Спеціальність 025 «Музикознавство»

Освітній ступінь: «Магістр»

Викладачка: кандидатка мистецтвознавства, доцентка

ОЛЕНА АНАТОЛІВНА Д'ЯЧКОВА

Силабус

ПРО КУРС

Модулі дисципліни «Музична критика як галузь прикладного музикознавства» для магістрів першого року навчання становлять логічне продовження курсу «Музична критика: методологія та теорія», що студенти історико-теоретичного факультету опановують на четвертому курсі бакалаврату. У магістратурі для студентів відкривається унікальна можливість розширити та заглибити свої базові знання, отримані на попередніх модулях, та піднятися на новий рівень у роботі над своєю професійною компетентністю, зануритись у музично-критичну діяльність як соціально затребувану сферу практичного застосування навичок та вмінь музикознавця.

Курс спрямовано на опанування інструментів мистецької аналітики, які відіграють ключову роль у формуванні іміджу музичної культури в громадській свідомості, а також мають пряме застосування у професійній діяльності в області мистецького менеджменту. Як експерти-аналітики, музичні критики у своїй діяльності безпосередньо впливають на формування національної культурної політики та визначають специфіку сучасних процесів у музичній культурі та у мистецтві загалом.

Курс органічно пов'язаний з усім комплексом профільних дисциплін спеціалізації «музикознавство» та передбачає ініціативність та креативність студентів в аудиторній, самостійній та індивідуальній роботі. Зацікавленість в самоосвіті та професійній комунікації.

Курс належить до обов'язкових компонентів освітньої програми, циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки, має два модулі, і п'ять змістових модулів.
 Кількість кредитів курсу – **7 ECST.E**
 Загальна кількість годин **210:**
лекційні заняття – 34,
семінарські заняття – 34,
самостійна робота – 108.
Індивідуальні заняття з викладачем – 34.
 Наприкінці курсу складається *іспит*.

МЕТА КУРСУ

Розкрити потенціал професійної реалізації музикознавців в сфері музичної критики, *сформувати активне ставлення до процесів та подій музичної культури*, поглибити знання щодо специфіки діяльності в сфері *мас-медіа*, надати аналітичні та публіцистичні інструменти для створення художньо виразних текстів, які сприятимуть формуванню громадської думки про тенденції та явища у мистецтві. Цей курс також ставить перед собою завдання стимулювати активну позицію щодо пропаганди національних культурних цінностей та художніх здобутків.

Після опанування програми курсу «Музична критика як галузь прикладного музикознавства» студенти мають

знати:

- ✓ місце музичної критики в інфраструктурі сучасної музичної культури;
- ✓ особливості сучасного мас-медійного простору;
- ✓ основи PR та рекламної діяльності;
- ✓ методологію критичної та публіцистичної інтерпретацій;
- ✓ специфіку жанрів рецензії, огляду та проблемної статті;
- ✓ кодекс журналістської етики;
- ✓ вимоги до стилю та мови публіцистичного висловлювання;

уміти:

- ✓ визначати пріоритетні теми діяльності та публіцистичної активності;
- ✓ виконувати функції прес-секретаря, писати прес-реліз та вести прес-конференцію;
- ✓ створювати стилістично привабливі тексти та знаходити можливості публікацій;
- ✓ аргументовано доводити свою позицію в критичному висловлюванні;
- ✓ коректним чином висловлювати свою думку,
- ✓ вести пошукову діяльність та перевіряти інформацію.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекції курсу супроводжуються презентаціями. Усі необхідні матеріали (відео, посилання на зовнішні ресурси, тексти, електронні книги тощо) надсилаються у віртуальну приват- групу курсу. Відповідно можливостям приватного акаунту дискового простору віртуального класу під час занять надаються аудіо/відео записи лекцій, доступ до презентацій та відповідна література.

ТЕМИ ЗНЯТЬ

Модуль 1. Аналітичні методи музичної критики

Тема 1. Критичне мислення як універсальний метод автокомунікації з мистецтвом.

Семінар 1. Основні стратегії та прийоми критичного мислення про музику.

Тема 2. До історії критичного мислення про музику: критика- музикознавство, література, журналістика.

Семінар 2. Консолідуєча роль музичної критики.

Тема 3. Контекстуальний аналіз в музичній критиці.

Семінар 3. Особливості контекстуального підходу в рецензіях на прем'єри.

Тема 4. Особливості порівняльного аналізу.

Семінар 4. Компаративний підхід в аналітиці подій у сфері музичної культури.

Тема 5. Генетико-типологічний аналіз в музичній критиці.

Семінар 5. Генетико-типологічний аналіз в рецензіях, портретах та оглядах.

Тема 6. Риторичний потенціал музичної аналітики.

Семінар 6. Аналітичний досвід читача як мета публіцистичного висловлювання.

Тема 7. Стилїстика аналітичних жанрів музичної критики.

Семінар 7. Стилїстична засоби створення оціночного судження в музичній критиці.

Модуль II. Музична критика як компонент медійного простору сучасності.

Тема 1. Музикознавець як коментатор мистецьких подій.

Семінар 1. Ампула блогера

Тема 2. Музикознавець як куратор мистецьких проєктів.

Семінар 2. Комунікативні стратегії в діяльності музичного критика

Тема 3. Музикознавець як експерт-аналітик музичного життя.

Семінар 3. Структура та маркетинг електронних видань про музику.

Тема 4. Вербальна інтерпретація як засіб утворення музичної семантики.

Семінар 4. Дискурсивні практики про музику

Тема 5. Аналітика інтерпретації музичної класики.

Семінар 5. Рецензія на концерт класичної музики.

Тема 6. Особливості інтерпретації виконання творів сучасного музичного мистецтва.

Семінар 6. Прем'єра твору сучасного автора.

Тема 7. Аналітика інтерпретації виступів музикантів напрямів неписьмової традиції.

Семінар 7. Особливості рецензування альбомів, каверів, фестивалів, конкурсів в рок- та поп- музиці.

Тема 8. Музичний критик в інфраструктурі музичного життя.

Семінар 8. Форми професійної самоактуалізації музикознавців у соціальних мережах. Фокус уваги, акцент, коментар.

Тема 9. Музикознавець як автор науково-публіцистичних видань.

Семінар 9. Рецензування наукових та науково публіцистичних видань.

Тема 10. Музична критика та науковий процес.

Семінар 10. Огляд конференції

У процесі реалізації програми можливі зміни послідовності вивчення деяких тем та розподілу робочого часу в залежності від творчих запитів студентів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Методика викладання передбачає проведення лекційних та семінарських аудиторних занять, а також самостійне виконання студентами практичних завдань, які закріплюють засвоєння теоретичних знань і сприяють виробленню необхідних практичних навичок критичної діяльності. Специфіка предмету обумовлює викладення лекційного матеріалу у тісному зв'язку з поточною роботою – щотижневим аналітичним моніторингом преси, медіа та соціальних мереж, коментуванням публікацій на тему культури, аналітичним оглядом критичних публікацій, відвідуванням журналістських заходів – прес-конференцій, презентацій, дискусій, брифінгів тощо.

В межах курсу передбачаються індивідуальні заняття студента з викладачем для консультацій і роботи над музично-критичними публікаціями. На заняттях також обговорюються поточні публікації в мас-медіа, рекомендована література та самостійна робота студента.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ:

 <i>Лекції</i>	 <i>Семінари</i>	 <i>Самостійна робота</i>
 <i>Моніторинг ЗМІ</i>	 <i>Аналітика текстів та музики</i>	 <i>Творчі роботи</i>
 <i>Індивідуальні заняття з викладачем</i>	 <i>Участь в мультимедійних проектах</i>	 <i>Робота в команді</i>
 <i>Пошукова робота</i>	 <i>журналістська практика</i>	 <i>Робота в соціальних мережах</i>

Аудиторні заняття проводяться у змішаній формі (он-лайн, оф-лайн), включають лекційні та семінарські години.

Віртуальний простір курсу утворюють приват-група для спілкування у доступних месенджерах, навчальна web-платформа, віртуальна дошка, трансляції-online та додаткові інструменти командної роботи.

Творчі письмові роботи виконуються у наступних жанрах: медіа-план на подію, прес-реліз, рецензія на концерт виконавця музики Європейської професійної традиції, рецензія

на концерт музики неписьмової традиції, рецензія на книгу, огляд, проблемна стаття. . Роботи мають фіксований обсяг: рецензії на концерт (3-4 тис. знаків), рецензія на книгу (2,5 – 3 тис. знаків), проблемна стаття (від 5 -10 тис. знаків). Для успішної атестація необхідна мінімум дві публікації в мас-медіа.

Під час іспиту відбувається захист письмових робіт: обговорюється вибір теми, головна думка, заголовок, композиція і стилістика матеріалів.

Основні пріоритети в оцінюванні письмових робіт мають оригінальність думки та навички критичного мислення, враховуються незаангажованість суджень - 10 % та опора на професійний алгоритми 40 %), літературна виразність, (15 %), точність фактів та імен (15%), своєчасне подання тексту приносить додаткові 5 балів за кожен роботу.

Роботи, що мають плагіат, містять текстові запозичення із публікацій інших авторів та/або інформаційних ресурсів без посилань на джерело інформації, не атестуються та анулюються.

Робота в команді здійснюється на платформі віртуальної дошки. В історії змін віддзеркалюється досвід кожного учасника.

Дошка використовуються як платформа спільної роботи над медіа-планом та для моделювання композицій статей.

Пошукова робота та постійний моніторинг медіа простору є важливою навичкою роботи сучасного публіциста-критика. В межах курсу пропонується моніторинг наступних інформаційних ресурсів: веб-сайти театрів та концертних залів, веб-сторінки музичних товариств, відео платформи та канали (інституцій та персональні), сайти спеціалізованих та суспільно-політичних видань, українські та європейські подкасти про музику та культуру, спеціалізовані мистецькі канали зарубіжного телебачення, тематичні сторінки та групи в соціальних мережах.

Курс передбачає тісний зв'язок теоретичного матеріалу із журналістською практикою. Вона може бути пасивною (відвідування прес-конференцій, перегляд відео-трансляцій тощо), так і активною (робота над публікаціями для ЗМІ, ведення спеціальних сторінок в соціальних мережах, підготовка та реалізація реклами концертів тощо).

В темах модуля 2 «Музична публіцистика як галузь прикладного музикознавства» передбачена інтенсивна порівняльна слухова аналітична практика.

Самостійна робота спрямована на активне опанування кола дискусійних тем сучасної журналістики, стилістики сучасного публіцистичного письма, аналітичне з'ясування структурної логіки музично-критичних публікацій, відслідковування процесів трансформації культури та їх спрямувань, активне занурення у сучасне музичне життя і музично-критичну діяльність.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Навчальні досягнення курсу «Музична критика як галузь прикладного музикознавства» оцінюються, насамперед, за результатами творчих робіт. На іспиті відбувається захист робіт студентами, та подається звіт про їх практичну діяльність на лекціях, семінарах та за власною ініціативою у сфері музичної критики.

ПРИКЛАДИ ЗАПИТАНЬ В БІЛЕТАХ:

1. Особливості ринку мас-медіа в Україні.
2. Методи роботи над рецензією на прем'єрне виконання твору.
3. Типи прес-конференції.
4. Методи роботи над оглядом.
5. Особливості створення публіцистичної рецензії на книгу.
6. Методи роботи над рецензією на філармонічний концерт.

ПРІОРИТЕТИ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТА В АТЕСТАЦІЇ:

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	
1.	Творчі роботи	50 %
2.	Музично-критична практика (активна і пасивна)	40 %
3.	Робота на семінарах	30 %
4.	Участь в груповій роботі	20 %
5.	Активна пошукова робота	10%
6.	Вірні відповіді на рандомні запитання щодо матеріалу попередніх лекцій.	10 %

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З КУРСУ:

Оцінка «**відмінно**» **A (90 – 100)** ставиться студенту, який студент виконав усі практичні та самостійні завдання в повному обсязі, вільно орієнтується у ситуації вітчизняних та західних мас-медіа; має досвід активної та пасивної діяльності журналіста (відвідування медіа-заходів, систематичний огляд публікацій рубрики «культура», систематичне відвідування акцій сучасного музичного життя тощо), має декілька публікацій в мас-медіа.

Оцінку «**добре**» **B (82-89)** заслуговує, який в цілому вірно усвідомлює сутність завдання музичної критики, має творчі роботи. Інтуїтивно вірно розуміє літературно-стилістичні та інформаційні пріоритети музично-критичного тексту. Має несистематичний досвід участі як критика у мистецьких подіях, знайомий з основними виданнями мас-медійного простору, має 80 % виконаних письмових завдань.

Оцінку «**добре**» **C (74 – 81)** заслуговує студента, який частково виконав практичні завдання, вірно визначає обрану тему та цільову аудиторію свого матеріалу, має уявлення про медійний простір України, та спеціалізовані видання. Має не менш ніж 40 % обов'язкових текстів.

Оцінку «**задовільно**» **D (64-73)** заслуговує студент, який задовільно орієнтується у

теоретичних питаннях музичної критики. Дає вірні відповіді на поставлені запитання. Може навести приклади музично-критичних публікацій у медіа просторі. Має декілька написаних текстів.

Оцінку «задовільно» **Е (60-63)** отримує студент, який має досвід пасивної засвоєння лекційного матеріалу. присутності на подіях сучасного культурного життя, та опанував більш ніж 30 % навчального матеріалу.

Оцінку «незадовільно» **FX (35-59)** отримує студент, який опанував навчальний на 10–20%, від запропонованої програми.

Оцінку «незадовільно» **F (1-34)** отримує студент, який не має слухацького та музично-критичного досвіду, та не орієнтується в проблематиці курсу.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Курс доступний для людей, які мають обмеження в пересуванні та/або мають потребу у супроводі, а також для людей із вадами зору.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Тематична рубрикація та методологія курсу охороняються авторським правом (© НМАУ імені П. І. Чайковського, © О. А. Д'ячкова.). Особи, які мають доступ до курсу, не можуть передавати будь-які матеріали курсу (запис лекцій, відео, презентації, посилання на тести, їх зміст, виконані вправи, ілюстрації, робочі програми, плани семінарів тощо) стороннім особам. Учбові матеріали курсу не можуть бути розміщені на сторонніх сторінках в соціальних мережах, використання без посилань лекційного матеріалу курсу у публічних виступах та наукових публікаціях інших осіб є порушенням авторського права.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Олена Анатоліївна Д'ячкова,

<https://scholar.google.com/citations?user=tj4JB0cAAAAJ&hl=uk>ORCID:

0000-0002-1131-0550

e-mail: anulen@ukr.net

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

- Зінкеви О. С., Чекан Ю. І. Музична критика: теорія та методика. Чернівці: Книги – XXI. 2007. 424 с.
- Зінкевич О. С.. “Підпоручик без обличчя, але з прізвищем”// Часопис «Киртика», Рік V, Число 10 (48), 2001. С.25–28.
- Зражевська Н. І. Комунікаційні технології. Курс лекцій. Черкаси: Брама- Україна, 2010. 224 с.
- Квіт С. Герменевтика стилю. Монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 143 с.
- Кияновська Л. О. Музична критика сьогодні: пошук гармонії у вселенському хаосі // «Moderato.ua», 7 червня, 2016. [Електронний ресурс] <https://moderato.in.ua/malenki-muzychni-istoriyi/music-critic-today.html>
- Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. Львів: Літопис, 2010. 537 с.
- Коменда О. Піанізм Олександра Козаренка: проблеми виконавства та інтерпретації (на прикладі концертного жанру// Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. 2015. Випуск 15. С. 175-183.
- Косюк О. Теорія масової комунікації: навчальний посібник. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2012. 384 с.
- Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. Київ: Критика, 2010. 656 с.
- Луман Н. Реальність мас-медіа. / За редакцією Іванова В. та Мінакова М. Київ: ЦВП, 2010. 158 с.
- Мельник Л. О. Музична журналістика: теорія, історія, стратегії (на прикладах із щоденної преси Львова від початків до сьогодення): монографія. Львів : ЗУКЦ, 2013. 383 с.
- Міжнародний музичний фестиваль «Київ Музик Фест». 1990–1999. Матеріали преси, фотодокументи, програми /упорядники М. Копиця, Г. Степанченко. Київ: Центрмузінформ, 1999. 269 с.
- Найдюк О. М. Трансформаційні процеси у жанрах музичної критики (за матеріалами української преси 1990–2005 років): дисертація кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.03 – музичне мистецтво [Рукопис] / НМАУ імені П. І. Чайковського. Київ, 2019. 252 с.
- Наливайко Д. С. Взаємозв'язки та взаємодії літератури й інших мистецтв в аспекті компаративістики // На пошану пам'яті Віктора Китастого : збірник наукових праць / упорядник В. П. Моренець. Київ: Видавничий Дім «Києво-Могилянська Академія», 2004. С. 115-145.
- Подкуйко Н.Д., Кізнер Н.О. Маркетинг в соціально-культурній сфері. Навчальний посібник. Київ: ДАКККіМ 2002. 96 с.
- Пясковський І. Б. Стиль музично-критичної публіцистики Олени Сергіївни Зінкевич // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: збірка статей. Київ, 2011. Випуск 98. С. 429–433.
- Чекан Ю. І. Музична критика в інтернеті. Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. 2011. Випуск 11. С. 238–244.
- Чекан Ю. І. Музична критика в сучасному комунікативному середовищі: зміна формату. Мистецтвознавчі записки. Випуск 20. Київ: Міленіум, 2018. С.18–24.
- Черкашина-Губаренко М. Р. Українська музика у сучасному медіа-просторі: фрагменти ікоментарі// Мистецтвознавство України. 2009. Випуск 10. С. 78-82.
- Lucchi N, Digital Media & Intellectual Property. Management of Rights and Consumer Protection in a

Comparative Analysis. Springer – Verlag Berlin Heidelberg, 2006. 170 p.
 Pitt I.L. Economic Analysis of Music Copyright. Income, Media and Performances. Springer – Verlag Berlin Heidelberg, New York, 2010. 174 p.
 The YouTube Reader. Edited by P. Snickars and P.Vonderau. Stockholm: National Library of Sweden, 2009. 511 p.

Додаткова література

Кольбер Ф., Нантель Ж., Білодо С., Річ Дж. Деніс. Маркетинг у сфері культури та мистецтв / Переклад з англ. С. Яринича. Львів: Кальварія, 2004. 240 с.
 Іщук Н. М. Персоналізація інформації в мережевій комунікації: переваги та недоліки // Наукові записки Інституту журналістики. Київ, 2015. Том 58. С. 134-139.
 Кузьменко О. Специфіка конструювання масмедійного дискурсу засобами масової інформації// Наукові записки. Випуск 138. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: збірник наукових праць за редакцією Лисенко М. Ф., 2015. С. 185-189.
 Кулик В. Роль медійного дискурсу в творенні національної ідентичності // Україна модерна [Ukraina moderna], no. 4, 2009, pp. 155-174.
 Парубець О. М. Періодична преса ХХІ століття: проблеми і перспективи: автореферат дисертації кандидата наук із соціальних комунікацій : 27.00.04. Київ, 2016. 15 с.
 Райс Ел, Траут Дж. Маркетингові війни / Переклад з англійської І. Коберник. Київ: Companion Group, 2006. 256 с.
 Сікорська І. Українська музична критика у 90-х роках ХХ століття: «публіцистичний ухил» // Матеріали до українського мистецтвознавства: збірка статей. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, 2003. Випуск 2. С. 207–211.
 Шеремета І. Журнал «Музика» і розвиток галицької музичної періодики в 1900-1930-х роках // Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії: збірка наукових праць. Випуск 11. Київ: ІМФЕ імені М. Рильського, 2011. С. 285–290.
 Швед М. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики. Львів: Сполом, 2010. 438 с.
 Art, Cultural Heritage and the Market: Ethical and Legal Issues. Edited by V.Vadi and H.E.G.S.Schneider. Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2014. 342 p.